

Problem:

1. Czy pracodawca może polecić pielęgniarce/położnej/recepcjonistce lub innemu pracownikowi wypełnianie za lekarza druków ścisłego zarachowania ZUS ZLA, na które to lekarz zawarł indywidualną umowę z ZUS?
2. Czy pracodawca może polecić pielęgniarce/położnej/recepcjonistce lub innemu pracownikowi wypełnianie za lekarza druków ścisłego zarachowania ZUS ZLA, na które to lekarz zawarł indywidualną umowę z ZUS?
3. Czy w sytuacji kiedy pracodawca poleca pielęgniarce wykonywać wyżej wymienione czynności za lekarza narusza art. 31 pkt 2 Konstytucji oraz dopuszcza się czynu o którym mowa jest w art. 18 Kodeksu karnego?
4. Czy pielęgniarka i na jakiej podstawie może odmówić wypisywania druków ZUS ZLA za lekarza?
5. Jakie grążą jej sankcje ze strony pracodawcy?
6. Jaka ochrona przysługuje pielęgniarce w związku z odmową wykonywania zadań niebędących w jej kompetencjach (chodzi tu nadal o wypisywanie druków ZUS ZLA za lekarzy)?

Odpowiedź

Pracodawca nie może polecić pielęgniarce, położnej, recepcjonistce lub innemu pracownikowi wypełniania za lekarza druków ZUS ZLA. Pielęgniarka powinna odmówić wykonania takiego polecenia. W przypadku ukarania pielęgniarki przez pracodawcę karą dyscyplinarną za niewykonanie polecenia, czy nawet rozwiązania z nią umowy o pracę, pielęgniarce przysługuje ochrona prawna wynikająca z przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.) w zakresie możliwości złożenia stosownego odwołania do sądu pracy.

Uzasadnienie

Paragraf 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, wzoru zaświadczenia lekarskiego i zaświadczenia lekarskiego wydanego w wyniku kontroli lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 229) - dalej r.z.w.z.l., stanowi, że

OPINIA PRAWNA

zaświadczenie lekarskie wystawia lekarz, lekarz dentysta, starszy felczer lub felczer prowadzący leczenie, na okres, w którym ubezpieczony ze względu na stan zdrowia powinien powstrzymać się od pracy, jednak nie dłuższy niż do dnia, w którym niezbędne jest przeprowadzenie ponownego badania stanu zdrowia ubezpieczonego. Zgodnie z treścią § 1 r.z.w.z.l. zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby lub konieczności osobistego sprawowania przez pracownika opieki nad chorym członkiem rodziny, zwane potocznie zwolnieniem lekarskim, wystawia się wyłącznie po przeprowadzeniu bezpośredniego badania stanu zdrowia ubezpieczonego lub chorego członka rodziny.

W myśl art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 464) - dalej u.z.l.l.d. wykonywanie zawodu lekarza polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób i zapobieganiu im, leczeniu i rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich, a także wydawaniu opinii i orzeczeń lekarskich. Zgodnie z art. 42 ust. 1 i 2 u.z.l.l.d. lekarz orzeka o stanie zdrowia określonej osoby po uprzednim, osobistym jej zbadaniu, z zastrzeżeniem sytuacji określonych w art. 42 ust. 2 u.z.l.l.d., w który upoważnia lekarza, bez dokonania osobistego badania pacjenta, do wystawienia recepty niezbędnej do kontynuacji leczenia oraz zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne jako kontynuacji zaopatrzenia w wyroby medyczne, jeżeli jest to uzasadnione stanem zdrowia pacjenta odzwierciedlonym w dokumentacji medycznej.

Przytoczone powyżej przepisy prawa wskazują jednoznacznie, że zwolnienie lekarskie wystawia lekarz, lekarz dentysta, starszy felczer lub felczer prowadzący leczenie.

Podkreślić należy, że zawody pielęgniarki, położnej są zawodami samodzielnymi, podobnie jak zawód lekarza. Pielęgniarka, położna wykonują inne zadania niż lekarz i nie stanowią kadry pomocniczej dla lekarza. Osoby wykonujące ww. samodzielne zawody, winny ze sobą współpracować, na co wskazuje wiele przepisów prawa, jak chociażby rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. w sprawie zakresu zadań lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 214, poz. 1816).

Być może, w praktyce zdarzają się sytuacje, gdzie pielęgniarka wypełnia za lekarza druk zaświadczenia o czasowej niezdolności ubezpieczonego do wykonywania pracy. Jednakże zaznaczyć należy, że jest to praktyka nieprawidłowa i pielęgniarka powinna odmówić wykonania

OPINIA PRAWNA

tej czynności, pomimo, że nie ma przepisu prawa, który stanowiłby wprost o obowiązku odmowy wykonania takiego polecenia. To pracodawca powinien wskazać pielęgniarce podstawę prawną pozwalającą mu na wydanie polecenia wypełniania przez pielęgniarkę druku ZUS ZLA za lekarza. W przypadku ukarania pielęgniarki przez pracodawcę karą dyscyplinarną za niewykonanie polecenia, czy nawet rozwiązania z nią umowy o pracę, pielęgniarce przysługuje ochrona prawna wynikająca z przepisów Kodeksu pracy w zakresie możliwości złożenia stosownego odwołania do sądu pracy.

Odnosnie naruszenia art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483), względnie podlegania odpowiedzialności karnej z art. 18 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) przez pracodawcę, który poleca pielęgniarce wykonywanie obowiązków lekarza autorka skłonna byłaby raczej wskazać naruszenie przepisów ustawy o zawodzie lekarza lub lekarza dentysty, skutkujących odpowiedzialnością karną z art. 58 u.z.l.l.d.

Iwona Choromańska

Radca prawny, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Specjalizuje się w prawie medycznym. Prowadzi obsługę prawną podmiotów leczniczych.

Przez wiele lat współpracowała z Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych. Uczestniczyła również w wielu szkoleniach pielęgniarek i położnych jako wykładowca.

Stan prawny na dzień 14.10.2015

Źródło: <http://qas.wolterskluwer.pl/Browse/Question?id=623123>